

5

การจัดระเบียบโลกใหม่ (New World Order) กับการปรับตัวทางการศึกษาของประเทศไทย

New World Order and Educational Adaptation in Thailand

เพ็ญประภา ภัทรานุกรม

Phenprapha Pattaranukrom

การจักระเบียบโลกใหม่ (New World Order) กับ การปรับตัวทางการศึกษาของประเทศไทย New World Order and Educational Adaptation in Thailand

Received : April 29, 2019

Revised : May 21, 2019

Accepted : May 28, 2019

เพ็ญประภา ภัทรานุกรม¹

Phenprapha Pattaranukrom

บทคัดย่อ

การจักระเบียบโลก (world order) ไม่ได้เป็นเพียงบทบาทของชาติมหาอำนาจ แต่ความจริงแล้วทั้งประเทศเล็กและประเทศใหญ่ต่างพยายามส่งผ่านอิทธิพลในการมีส่วนกำหนดระเบียบโลก บทความนี้ต้องการสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงของการจักระเบียบโลก หรือที่เรียกว่า “ระเบียบโลกใหม่” โดยเฉพาะเมื่อประเทศจีนเริ่มมีบทบาทในสังคมโลกและสังคมไทยมากขึ้นเรื่อยๆ และต้องการเสนอแนะให้ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญกับปรับตัวทางการศึกษาโดยการพัฒนาหลักสูตรให้ทันกับความต้องการของนักศึกษาจีน สร้างมหาวิทยาลัยเชี่ยวชาญจีนศึกษา พัฒนามาตรฐานหลักสูตรภาษาจีน ส่งเสริมการศึกษาต่อต่างประเทศระหว่างไทย-จีน พัฒนาระบบฐานข้อมูลและการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับประเทศจีนในทุกด้าน เพื่อให้สอดคล้องและเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ทั้งสองประเทศได้รับประโยชน์ร่วมกันอย่างแท้จริง

คำสำคัญ : ระเบียบโลกใหม่; การปรับตัวทางการศึกษาของประเทศไทย

Abstract

The world order is not only about superpower countries. In fact, all small and big countries attempt to have influence over the world order specification. This article reflects the change of the world order organization, or the so-called “the new world order.” When China starts playing an increasingly bigger role in global and Thai society, Thailand should give priority to educational adaptation in curriculum development to meet the students’ needs, by including Chinese studies and information technology systems in the university curriculum in order to keep up with the change so that both Thailand and China can truly and mutually benefit.

Keywords : New World Order; Educational Adaptation in Thailand

บทนำ

ในประวัติศาสตร์โลกยุคใหม่ได้เกิดความขัดแย้งในหลากหลายรูปแบบในระดับนานาชาติจนลุกลามไปสู่การเกิดสงครามโลกไปสู่การจักระเบียบโลกใหม่โดยมี “ผู้ชนะ” เป็นแกนนำและเกิดคำศัพท์ในเชิงรัฐศาสตร์ว่า “New World Order” หรือ “ระเบียบโลกใหม่” คำว่า “ระเบียบโลกใหม่” ถูกใช้ครั้งแรกหลังสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง โดยผู้ชนะเข้ายึดครองทรัพย์สินของผู้แพ้และจัดตั้งองค์กร “สันนิบาตชาติ” (League of Nations) เพื่อประสานคุณภาพทางการเมืองของสังคมโลก หากแต่ก็ไม่สามารถ

¹คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก เลขที่ 3 มหาวิทยาลัยเกริก ถนนรามอินทรา แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ โทรฯ : 02-552-3500-9

E-mail : phenprapha191@yahoo.com

ทำได้สำเร็จ ส่งผลให้เกิดสงครามโลกครั้งที่สองและได้มีการจัดระเบียบโลกใหม่อีกครั้ง กลายเป็นโลกสองขั้วที่มีสหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียตเป็นแกนนำโดยใช้เวทีสหประชาชาติเป็นเครื่องต่อรองผลประโยชน์ ควบคู่ไปกับ “สงครามเย็น” ซึ่งเป็นสงครามตัวแทนระหว่างอุดมการณ์สองขั้วที่ต่างกันโดยสิ้นเชิง “ระเบียบโลกใหม่” ยุคหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ยาวนานประมาณ 40 ปี คือ หลังจบสงครามโลกในยุค 1950s จนเกิดการล่มสลายของสหภาพโซเวียตอย่างเป็นทางการในปี ค.ศ.1991 ผู้ชนะครั้งนี้ คือ ประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นมหาอำนาจแห่งอุดมการณ์ในโลกประชาธิปไตยเสรีนิยม-ทุนนิยม สังคมโลกจึงกลายเป็น “ขั้วเดียว” ที่มีประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นแกนนำ

ค่านิยมประชาธิปไตยโลกขั้วเดียว (Unipolar World) เป็นชัยชนะของประเทศสหรัฐอเมริกานั้นเด่นชัดมากก่อนปี ค.ศ. 1991 พอสมควร ประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นผู้นำเดี่ยวได้เริ่มแสดงพลังออกมาให้โลกได้เห็นถึงพลังของ “ทุนนิยมอเมริกัน” ไหลล้นไปยังประเทศต่างๆ ทั่วโลก ยึดครองทั้งทรัพยากรทางเศรษฐศาสตร์และวัฒนธรรม สัญลักษณ์ของทุนนิยมอเมริกันที่ชัดเจนที่สุดคงหนีไม่พ้น ร้านแมคโดนัลด์ที่เปิดในกรุงมอสโกหลัง ประเทศโซเวียตล่มสลาย การจัดระเบียบโลกในทศวรรษ 1990 นี้มีทั้งผู้ได้ประโยชน์และเสียประโยชน์ แต่ผู้ที่เสียประโยชน์กลับไม่มีปากเสียงมากนัก เพราะไม่สามารถปฏิเสธความจริงที่ไม่อยากยอมรับ ประเทศสหรัฐอเมริกาก็กลายเป็นประเทศที่มีอำนาจล้นฟ้าทั้งทางเศรษฐกิจและการทหาร โดยอำนาจของประเทศสหรัฐอเมริกาในโลกขั้วเดี่ยวนี้ได้ถูกแสดงให้เห็นครั้งแรกในสงครามอ่าวเปอร์เซียที่ประเทศสหรัฐอเมริกาสวมบทบาทเป็น “ตำรวจโลก” ปฏิบัติการขับไล่ผู้ร้ายอย่าง “อิรัก” เพื่อช่วยเหลือเหยื่อผู้เคราะห์ร้าย “คูเวต” อย่างงดงาม และได้รับเสียงปรบมือจากประเทศเสรีนิยมทั่วโลก จากนั้นประเทศสหรัฐอเมริกาก็แสดงแสนยานุภาพทั้งการทหารและเศรษฐกิจอีกเรื่อยมา โดยที่ไม่มีประเทศใดสามารถตีคู่ขึ้นมาเสมอได้เลย

อย่างไรก็ดีเหตุการณ์เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2001 ที่สังคมโลกได้เดินทางมาถึงจุดจบของโลกขั้วเดียวอย่างที่ไม่ใครคาดคิดมาก่อน เมื่อมีผู้ก่อการร้ายมุสลิมเพียงไม่กี่คนได้แสดงให้เห็นว่าคนกลุ่มเล็กๆ เพียงหยิบมือสามารถ “ลอบคม” มหาอำนาจโลกอย่างประเทศสหรัฐอเมริกาได้ถึงถิ่น สंहारพลเมืองสหรัฐไปถึง 3 พันคนในชั่วพริบตา และทำลายสัญลักษณ์ทางเศรษฐกิจและการทหารอย่างอาคารเวิลด์เทรดเซ็นเตอร์และเพนตากอนอย่างไม่เคยมีศัตรูของประเทศสหรัฐอเมริการายใดสามารถทำได้มาก่อนในประวัติศาสตร์ อัลโศด้าได้แสดงให้เห็นว่า แท้จริงแล้วอำนาจล้นฟ้าของประเทศสหรัฐอเมริกานั้นเปราะบางเพียงใด และในความเป็นจริงแล้วพลังทางการอำนาจของประเทศสหรัฐอเมริกาทิ้งทางเศรษฐกิจ และการทหารก็ยังไม่เพียงพอต่อการปกครองและจัดระเบียบโลกให้เป็นที่ประเทศสหรัฐอเมริกาต้องการได้ ในมุมมองของประเทศสหรัฐอเมริกาเองความมั่นคงของมาตุภูมิ (homeland security) เคยเป็นสิ่งที่เป็ความจริงแท้ันไม่ต้องสงสัย ด้วยอำนาจของกองเรือบรรทุกเครื่องบินและซีปนาวิคเอร์รี่ ที่ไม่มีวันที่ประเทศศัตรูรายใดจะมาคุกคามบ้านเกิดเมืองนอนของตนได้ แต่เมื่ออัลโศด้าก่อการร้ายแฝงตัวเข้ามาโจมตีประเทศสหรัฐอเมริกถึงบ้านได้สำเร็จ ความจริงแท้ที่คนอเมริกันเคยเชื่อมั่นมาตลอดจึงพังทลายลงไปพร้อมกับซากของอาคารเวิลด์เทรดเซ็นเตอร์ในนครนิวยอร์กนั่นเอง

ทางเลือกเพียงทางเดียวของประเทศสหรัฐอเมริกา

หลังจากเหตุการณ์ 9/11 ในครั้งนั้น ประเทศสหรัฐอเมริกาไม่สามารถยอมเสี่ยงที่จะถูกโจมตีในลักษณะเดียวกันได้อีก สิ่งประเทศสหรัฐอเมริกาต้องการมากที่สุดก็คือ การทำอะไรก็ได้ที่จะทำให้ประเทศสหรัฐอเมริกาทหลุดพ้นจากความเสี่ยงในการถูกโจมตีเช่นนั้นอีก “อะไรก็ได้” ในที่นี้ก็คือ Operation Enduring Freedom ซึ่งเป็นปฏิบัติการในอัฟกานิสถานเพื่อโค่นล้มรัฐบาลตาลีบันในการให้ที่พักพิงแก่ขบวนการก่อการร้ายในสงครามครั้งนี้ อย่างไรก็ตามลักษณะของประเทศสหรัฐอเมริกาก็ปรากฏต่อสังคมโลกทั่วไปในสงครามอัฟกานิสถาน กลายเป็นประเทศที่ “บ้าสงคราม” ภายใต้การนำของประธานาธิบดีจอร์จดับเบิลยู บุช และผู้นำสายเหยี่ยวในรัฐบาลรีพับลิกัน ณ ขณะนั้น แต่แท้จริงแล้วนั้นเป็นทางเลือกเดียวที่ประเทศสหรัฐอเมริกามีในขณะนั้น และมันจะเป็นประธานาธิบดีสายพิราบบอย่าง บารัค โอบามา ถ้าต้องเผชิญเหตุการณ์เช่นเดียวกันนั้น ก็ไม่มีทางเลือกอื่นนอกจาก “สงคราม” เช่นเดียวกัน ถึงแม้จะมีชาวอเมริกันที่ไม่ต้องการสงครามเป็นจำนวนมาก หากแต่พวกเขาเหล่านี้ก็ไม่มีคำตอบให้กับคำถามที่ว่า “จะป้องกันไม่ให้สหรัฐถูกโจมตีอีกครั้ง” ได้อย่างไร จึงต้องทำให้ประเทศสหรัฐอเมริกามีฝ่ายโจมตีศัตรูก่อนเพื่อป้องกันการโจมตี อย่างไรก็ตามประเทศสหรัฐอเมริกาก็เจอปัญหาตามมา นั่นคือ ภาวะลัถัน (dilemma)

ของสงครามในอัฟกานิสถาน เนื่องจากภาวะสงครามไม่สามารถจบลงได้รวดเร็วดังที่กำหนดไว้ และพบว่าแสนยานุภาพของกองทัพสหรัฐอเมริกาที่เคยเป็นเลิศในการทำสงครามในรูปแบบเดิมๆ กลับกลายเป็นแสนยานุภาพที่แทบจะไร้ประโยชน์อย่างสิ้นเชิงใน “การสงครามแบบการก่อการร้าย” (War on Terror) นอกจากนี้สงครามในอัฟกานิสถานยังถูกแทรกซ้อนด้วยสงครามแห่งที่สอง คือ สงครามในอิรักเพื่อปราบปรามซัดดัม ฮุสเซน (Saddam Hussein) ที่ถึงแม้ว่าประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช จะออกมายอมรับภายหลังว่าตนเองตัดสินใจผิดพลาดในการทำสงครามอิรักดังกล่าว เพราะข้อมูลเรื่อง “อาวุธทำลายล้างสูง” ไม่ถูกต้อง แต่เหตุการณ์ในครั้งนั้นก็แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ประเทศสหรัฐอเมริกานั้นกลัวการโจมตีและการก่อการร้ายอย่างมาก

การก่อตัวของโลกหลายขั้ว (Multi-polar World)

จากเหตุการณ์การทำสงครามทั้งสองพื้นที่ดังกล่าวนี้ ทำให้ประเทศสหรัฐอเมริกาต้องสูญเสียทรัพยากรไปมหาศาลและกลายเป็นปัจจัยกระตุ้นให้ประเทศสหรัฐอเมริกาเองต้องพบกับวิกฤตทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นวิกฤตอีกด้านที่ส่งผลกระทบต่อคนอเมริกันอย่างรุนแรงกันอย่างถ้วนหน้า ความรุ่งเรืองของเศรษฐกิจประเทศสหรัฐอเมริกาในยุค 80-90s เริ่มจางหายไป ในขณะที่ความเปราะบางเริ่มก่อตัวขึ้นซ้ำๆ ภายใต้ภาพลักษณ์อันสดใสของสภาพเศรษฐกิจในฉากหน้าที่ปรากฏในภาพของคนอเมริกันที่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ก่อหนี้สะสม เช่นเดียวกับภาครัฐที่ใช้งบประมาณไปอย่างสิ้นเปลือง เกิดภาวะการขาดดุลของประเทศมากขึ้นเรื่อยๆ รวมกับสงครามทั้งสองแนวรบพร้อมกัน รัฐบาลประเทศสหรัฐอเมริกาก็ “ถึงแตก” และต้องกู้เงินจากอนาคตอยู่เรื่อยๆ เมื่อฟองสบู่เศรษฐกิจประเทศสหรัฐอเมริกาแตกในปี ค.ศ. 2008 อันเกิดจากวิกฤตซับไพร์ม และระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ที่เกี่ยวกระหวัดร้อยพันไปยังประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะประเทศยุโรปตะวันตก ส่งผลให้เศรษฐกิจยุโรปตกต่ำลงไปด้วยอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทำให้ผู้นำโลกอย่างประเทศสหรัฐอเมริกาที่เคยเป็นมหาอำนาจที่ยิ่งใหญ่ต้องพบกับวิกฤตหลายด้านพร้อมๆ กัน ไม่ว่าจะเป็นวิกฤตทางการทหารที่แพ้ทางการรบในรูปแบบเดิมๆ วิกฤตทางการเมืองที่รัฐบาลขาดดุลอย่างรุนแรงจนแทบจะเอาตัวไม่รอด รวมถึงวิกฤตเศรษฐกิจที่ร้ายแรงกว่าที่คาดคิดและยังคงเรื้อรังไปอีกหลายปี ทั้งหมดนี้ที่ทำให้พลังอำนาจของประเทศสหรัฐอเมริกาเสื่อมถอยลงไปอย่างมาก และเปิดโอกาสให้ประเทศอื่นๆ ที่สะสมกำลังอย่างเงียบๆ ในรอบ 10-20 ปีให้หลัง เริ่มจะแสดงบทบาทในเวทีมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะประเทศกลุ่ม BRIC (Brazil, Russia, India, China) ซึ่งเป็นกลุ่มมหาอำนาจใหม่ นำโดยประเทศจีนและรัสเซีย โดยเฉพาะในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ประเทศจีนได้ผงาดขึ้นมาอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งระหว่างมหาอำนาจเดิมและมหาอำนาจใหม่มีมากขึ้น โดยเฉพาะความขัดแย้งระหว่างประเทศสหรัฐอเมริกากับประเทศจีน รวมถึงมหาอำนาจใหม่อย่างบราซิลและอินเดีย “ระเบียบโลกใหม่” ที่ก่อตัวขึ้นนี้ แม้สังคมโลกจะยังมีสหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำ แต่ก็ไม่ได้นำเดี่ยวเพียงลำพังเหมือนระเบียบโลกในช่วง 20 ปีที่ผ่านมาอีกต่อไป หากแต่สังคมโลกยังมี “ขั้ว” อื่นๆ อีกหลายขั้วที่เข้ามาดึงอำนาจการนำไปจากประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศในขั้วใหม่นี้ก็ไม่ได้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมากนัก ต่างก็มีทิศทางเป้าหมายที่หลากหลายแตกต่างกันไป ซึ่งจะนำไปสู่ความซับซ้อนวุ่นวายของสังคมโลกมากขึ้น และจากสถานการณ์ดังกล่าวนี้หากย้อนมองถึงเหตุการณ์ 9/11 จึงเปรียบเสมือนจุดลั่นไก (trigger point) ของระเบียบโลกครั้งใหม่ โดยโอซามา บิน ลาดิน (Osama bin Laden) ผู้อยู่เบื้องหลังเหตุการณ์ 9/11 ที่เสียชีวิตไปแล้ว และไม่ว่าสังคมจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับการกระทำของเขาในครั้งนี้ แต่สังคมโลกก็ต้องยอมรับโดยดุษฎีว่า “ระเบียบโลกใหม่” ในครั้งนี้มีโอซามา บิน ลาดิน เป็นผู้จุดชนวน

ประเทศจีนกับระเบียบโลกใหม่

ประเทศจีนนับเป็นประเทศที่มีส่วนอย่างมากในการจัดระเบียบโลกใหม่ ทั้งในแง่เศรษฐกิจและการเมืองส่งผลให้ประเทศจีนมีความโดดเด่นอย่างมาก ในขณะที่บทบาทที่โดดเด่นของประเทศสหรัฐอเมริกา ในฐานะมหาอำนาจอันดับหนึ่งของโลกกลับมีการแปรเปลี่ยนไปหลังจากประสบกับปัญหาดังที่ได้อธิบายไปแล้ว โดยเมื่อ 20 ปีที่แล้ว ประเทศจีนได้เปิดประตูประเทศด้วยนโยบายสี่ทันสมัยของ เต็ง เสี่ยวผิง (Deng Xiaoping) คือ การพัฒนาเกษตร อุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการป้องกัน

ประเทศ หลังจากประเทศจีนหันไปใช้เศรษฐกิจแบบทุนนิยมโดยมีระบบตลาดเป็นกลไก หากแต่รัฐบาลยังคงเป็นเจ้าของรัฐวิสาหกิจขนาดใหญ่ ดูแลและสอดส่องการประกอบธุรกิจของเอกชน การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยน นโยบายการเงินการคลัง โดยไม่ได้ปล่อยให้ไปอย่างอิสระจนไร้การควบคุมหรือไร้ทิศทางเหมือนสหรัฐอเมริกา (เซียน ชีววิทย์, 2549) ในขณะเดียวกันประเทศจีนก็มุ่งเน้นศึกษาหาความรู้โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิทยาการจากประเทศตะวันตก อันได้แก่ วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีในการผลิต การจัดการ และการบริหารผสมผสานกับความรู้ซึ่งเป็นภูมิปัญญาดั้งเดิมของประเทศจีน จนประเทศจีนสามารถกลายเป็นประเทศที่มีอิทธิพลทางด้านเศรษฐกิจในอันดับต้นๆ ของโลก

อย่างไรก็ดี ในทางการเมืองนั้นพบว่า ประเทศจีนได้ให้เสรีภาพกับประชาชนในการดำรงชีวิต แต่ไม่ได้ให้เสรีภาพทางการเมืองระบบประชาธิปไตยแบบตะวันตกเสียทีเดียว เช่น มีการเลือกตั้งผู้นำหมู่บ้านแต่ไม่มีการเลือกตั้งในระดับชาติ มีการแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระแต่จะกระทบกระทั่งหลักการสังคมนิยม อุดมการณ์คอมมิวนิสต์ และพรรคคอมมิวนิสต์ไม่ได้ เป็นต้น โดยผู้นำของประเทศจีนได้ระบุประเภทของการปกครองของประเทศตนว่าเป็น “ประชาธิปไตยสังคมนิยม” (หนังสือพิมพ์ออนไลน์ ประชาไท, 2556) ระบบเศรษฐกิจ และระบบการเมืองแบบประเทศจีนนี้เริ่มมีการกล่าวถึงโดยนักวิชาการ เพราะเป็นระบบที่สร้างดุลยภาพระหว่างเสรีภาพกับการควบคุมของรัฐ โดยมีพรรคคอมมิวนิสต์ที่มีอุดมการณ์สังคมนิยมเป็น ผู้สร้างกรอบและกำหนดทิศทาง ซึ่งก็ไม่ได้มีการอบที่ตึงมากเหมือนในสมัย เหมา เจ๋อตุง (Mao Zedung) ส่งผลให้ประเทศจีนประสบความสำเร็จในด้านเสถียรภาพทางการเมือง และมีการพัฒนาเศรษฐกิจที่มีอัตราความเจริญอย่างต่อเนื่องในระดับสูง อันเป็นผลมาจากนโยบายที่ชาญฉลาดผสมผสานกับข้อเท็จจริงที่ว่าจีนมีตลาดภายในประเทศที่ใหญ่หึมา มีประชากรถึง 1,300 ล้านคน และประเทศจีนนั้นเป็นหนึ่งในสองร้อยกว่าประเทศของโลกตามกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งมีการนับหน่วยของรัฐชาติเป็นหลัก แต่ในความเป็นจริงแล้วในทางเศรษฐกิจต้องถือว่าจีนคือ จักรวรรดิที่ประกอบด้วย 30 กว่าประเทศ ซึ่งมณฑลเสฉวน มณฑลเดียวมีประชากรมากถึง 100 ล้านคน ที่ใหญ่กว่าประเทศเวียดนาม ในขณะที่มณฑลกว่างตุ้งมีประชากร 80 ล้านคน ซึ่งใหญ่กว่าประเทศไทย และเมืองฉงชิ่งหรือจุงกิง เมืองเดียวที่มีประชากรถึง 30 ล้านคน ดังนั้นตลาดภายในประเทศจีนอย่างเดียวก็สามารถจะนำไปสู่การกระตุ้นความเจริญทางเศรษฐกิจได้ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ประเทศจีนพึ่งพาต่างประเทศเพียงร้อยละ 30 ซึ่งตรงกันข้ามกับประเทศไทยที่ต้องพึ่งพาการส่งออกและการท่องเที่ยวจากภายนอกประเทศถึงร้อยละ 70 ของรายได้ประเทศ ดังนั้นประเทศจีนจากประเทศที่มีฐานะยากจน ล้าหลัง แต่กลับพัฒนาจนกลายเป็นประเทศที่สามารถเสนอการช่วยเหลือฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศอื่นแม้กระทั่งของประเทศสหรัฐอเมริกา และเป็นประเทศที่มีเงินตราต่างประเทศจำนวนมาก

เมื่อสภาวะการณ์เปลี่ยนไปเช่นนี้ ประเทศจีนจึงเริ่มประกาศให้โลกรู้ว่าระเบียบโลกที่มีประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นเสาหลักแบบขั้วเดียว เศรษฐกิจแบบทุนนิยมของสหรัฐก็ไม่ใช่วิถีปฏิบัติที่ดีที่สุดที่ทุกประเทศต้องนำไปใช้ลอกเลียนแบบอีกต่อไป โดยผู้นำของประเทศจีนอ้างว่าระบบการปกครองของตนก็เป็นระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยรูปแบบหนึ่ง และเศรษฐกิจแบบจีนเป็นเศรษฐกิจที่มีภูมิป้องกันตัวเองได้ดีกว่าทุนนิยมแบบปล่อยลอยไร้ทิศทางเฉกเช่นประเทศสหรัฐอเมริกา และเริ่มเรียกร้องให้เงินหยวนเป็นเงินสกุลแข็งอยู่ในระดับเดียวกับดอลลาร์ ปอนด์และยูโร บทบาทในทางเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศจีนถูกจัดเข้ามาอยู่ในเวทีการเจรจาการเมืองระหว่างประเทศ รวมถึงข้อตกลงทางเศรษฐกิจและการค้า ดังนั้นประเทศสหรัฐอเมริกาจึงไม่สามารถจะเป็นผู้กำหนดชะตากรรมของสังคมโลกโดยผู้เดียวได้อีกต่อไป เงินเหรียญดอลลาร์สหรัฐซึ่งเคยเป็นเงินสกุลที่สำคัญที่สุดสกุลหนึ่งก็น่าจะเปิดให้เงินสกุลหยวนเข้ามามีบทบาทมากขึ้น หรือในอนาคตอาจจะมีเงินสกุลของอาเซียนเกิดขึ้นด้วย ยุคแห่งประเทศสหรัฐอเมริกาที่เป็นเสาหลักขั้วเดียว หรือหนึ่งในสองเสาหลักคู่กับประเทศสหภาพโซเวียตในยุคสงครามเย็นจึงต้องแปรเปลี่ยนไป เสาหลักของโลกและภูมิภาคจะกระจายไปทั่ว นอกจากประเทศจีนแล้ว ประเทศอินเดีย รัสเซีย ญี่ปุ่น บราซิล อินโดนีเซีย เกาหลีใต้ และประเทศที่มีศักยภาพอื่นๆ ก็กำลังเปิดประตูมาสู่สังคมนานาชาติโดยจะมีบทบาทมากขึ้นในสังคมโลกเช่นเดียวกัน

นอกจากนี้ ในยุคที่วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว ไม่มีใครสามารถจะห้ามการพัฒนาแบบก้าวกระโดดของประเทศที่มีทุนเดิมในทางวัฒนธรรมและความรู้ได้ กรณีของประเทศจีนนั้นสามารถพัฒนาประเทศได้สำเร็จภายในสองทศวรรษ ในขณะที่กรณีของประเทศบราซิลก็อาจจะทำให้สำเร็จได้ในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกันหรืออาจจะนานกว่าเล็กน้อย ในขณะที่ประเทศเกาหลีใต้ซึ่งเคยยากจนกว่าญี่ปุ่นมาก หากแต่ปัจจุบันประเทศเกาหลีใต้กลับสามารถจะผลิตสินค้าทางเครื่องไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงรถยนต์ที่กำลังทำหายนาคู่แข่งที่เป็นศัตรูเก่าอย่างประเทศญี่ปุ่นได้อย่างโดดเด่น และคาดว่าในระยะเวลาอีกไม่นานนัก ตลาด

รถยนต์ก็คงจะดาชขึ้นไปด้วยรถยนต์ของประเทศอินเดียและประเทศจีน รวมทั้งรถยนต์จากประเทศเกาหลีใต้ การจัดระเบียบโลกใหม่ที่แปรเปลี่ยนไปนี้ กลายเป็นความเสมอภาคแห่งโอกาสในการพัฒนาที่ทุกประเทศต่างก็ยืนอยู่ในพื้นที่ที่มีโอกาสเท่าๆ กัน การพัฒนาในสองทศวรรษหน้านั้นจึงเป็นสิ่งที่ท้าทายและน่าติดตามเป็นอย่างยิ่ง โดยประเทศจีนก็จะเป็นประเทศแกนนำที่น่าจับตามองในฐานะประเทศที่มีบทบาทอย่างมากต่อระเบียบโลกใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงทุนทางด้านเศรษฐกิจ กำลังจะย้ายฐานการผลิตจากตะวันตกมาสู่ตะวันออก และประเทศในทวีปเอเชียก็จะกลายเป็นหนึ่งในศูนย์กลางของเศรษฐกิจโลกในอนาคต ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อระเบียบโลกใหม่ในอนาคตอันใกล้

การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาประเทศในยุคระเบียบโลกใหม่

เมื่อสังคมแปรเปลี่ยนไป การศึกษาในฐานะที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนให้มีความรู้ มีความสามารถ และมีคุณธรรม เพื่อนำมาเป็นเครื่องกำกับการใช้ความรู้ และความสามารถให้เป็นไปในทางสร้างสรรค์ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคมโดยรวม ดังนั้นจากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกดังที่ได้กล่าวแล้ว โดยเฉพาะเมื่อประเทศจีนเริ่มมีบทบาทในสังคมโลกและสังคมไทยมากขึ้นเรื่อยๆ บทความนี้จึงต้องการเสนอแนะให้เห็นถึงความสำคัญในการปรับตัวทางการศึกษาของประเทศไทยเพื่อให้สอดคล้องและเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ทั้งประเทศไทยและประเทศจีนได้รับประโยชน์ร่วมกันอย่างแท้จริง ซึ่งการศึกษาของชาติใด ก็จะต้องมีการจัดการให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาของชาตินั้น เนื่องจากการศึกษาของชาติเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาประเทศ โดยทั่วไปในการจัดการศึกษานั้นมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 3 ประการ คือ

1) ผู้เรียน เป็นผู้ที่จะต้องได้รับการสอนวิชาการด้านต่างๆ เท่าที่ควรจะได้รับจากรัฐในฐานะเป็นพลเมืองของประเทศในการศึกษาภาคบังคับ และได้รับการส่งเสริมให้เรียนรู้สูงขึ้นในระดับสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ ทั้งในระดับวิชาชีพและอุดมศึกษา ในแขนงวิชาต่างๆ ตามที่ผู้เรียนถนัดและมีฐานะการเงินเอื้ออำนวย ทั้งนี้เพื่อให้เด็กไทยทุกคนในฐานะเป็นพลเมืองของประเทศและพลเมืองโลกได้รับการพัฒนาให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพและมีคุณธรรม เป็นกลไกทำงานสนองความต้องการของตนเอง ประเทศชาติและสังคมโลก

2) ผู้สอน เป็นผู้ที่มีความรู้ทางด้านวิชาการแขนงต่างๆ ตามควรแก่วัยของผู้เรียน และให้การอบรมทางด้านศีลธรรม จริยธรรม เพื่อนำไปกำกับในการใช้ความรู้ให้เป็นไปในทางสร้างสรรค์ และก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ประเทศชาติและสังคมโลกโดยรวม ในขณะเดียวกันการปลูกฝังคนในชาติให้มีศีลธรรม และจริยธรรมก็เป็นเครื่องป้องกันมิให้จิตใจถูกความชั่วครอบงำ และนำไปสู่การทำผิดกฎหมายทำลายตนเอง สังคมและประเทศชาติ

3) หลักสูตร เป็นวิชาการด้านต่างๆ ตามที่เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา และที่สำคัญต้องสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาประเทศและตลาดแรงงานด้วย

ดังนั้น ด้วยสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนไปนี้ โดยเฉพาะการเปลี่ยนชั่วอำนาจในการจัดระเบียบโลกใหม่ดังที่ได้กล่าวแล้ว การจัดการศึกษาที่วิ่งตามประเทศโลกตะวันตกก็อาจต้องปรับเปลี่ยนให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการปรับเปลี่ยนทัศนคติ สร้างองค์ความรู้ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ โดยเฉพาะในภาวะที่ประเทศจีนกลายเป็นมหาอำนาจและกำลังคืบคลานเข้าใกล้ประเทศไทยมากขึ้นเรื่อยๆ ในหลากหลายรูปแบบทั้งทางด้านภาษา วัฒนธรรม สังคมและเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในด้านการศึกษาที่เริ่มมีนักศึกษาจีนมากขึ้นอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นที่หวาดกลัวของนักวิชาการบางสำนักจนต้องออกมาเรียกร้องให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และ กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ตระหนักถึงความสำคัญในการรู้เท่าทันกลุ่มทุนจีนให้มากขึ้น และสร้างจุดสมดุลของการศึกษากับการลงทุนทางการศึกษา และเห็นว่าในอนาคตบัณฑิตจีนอาจแย่งงานบัณฑิตไทยได้ เพราะเด็กไทยติดโซเชียลมีเดียไม่ขยัน ภาษาอังกฤษก็ไม่ค่อยดี ขณะที่มหาวิทยาลัยไทยยังปรับปรุงคุณภาพได้ไม่ทันพอ ดังนั้นในอนาคตอุดมศึกษาไทยอาจต้องปั่นป่วน เพราะประเทศต่างๆ ตีนตัวและรุกคืบเข้ามาในอุดมศึกษาไทยและหากยังไม่เลิกขัดแย้งกัน อุดมศึกษาไทยก็จะพ่ายแพ้ ตกอันดับหลุดลุ่ยไปไกล (สมพงษ์ จิตระดับ, 2559) ในขณะที่นักวิชาการอีกพวกหนึ่งกลับเห็นว่าเป็นโอกาสของประเทศไทยที่คนรุ่นใหม่จะเติบโตไปพร้อมกับการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนคนจีนรวมถึงนักศึกษาจากประเทศอาเซียนอื่นๆ โดยเสนอว่าประเทศไทยควรมองประเทศจีนเป็นมิตรไม่ใช่ศัตรู การที่มีนักศึกษาจีนเข้ามาเรียนในประเทศไทยหรือมาร่วมลงทุนด้านการศึกษา

ของประเทศไทยไม่ใช่เรื่องเสียหาย แต่กลับเป็นเรื่องที่ดีมากด้วยซ้ำ เพราะเป็นการสนับสนุนเศรษฐกิจของประเทศไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม ดังนั้นสังคมไทยจึงไม่ควรจะปิดกั้นหรือกีดกัน ยิ่งคนไทยได้มีโอกาสอยู่ร่วมกับคนจีนหรือแม้กระทั่งชาวต่างชาติอื่นๆ มากเท่าไร ก็ยิ่งจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำไปสู่การพัฒนาทั้งในด้านสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ รัฐบาลจึงควรใช้โอกาสนี้ในการติดต่อเชื่อมโยงรวมถึงสร้างความสัมพันธ์ (connection) ที่แน่นแฟ้นให้มากขึ้น อันจะส่งผลต่อการพัฒนาขับเคลื่อนของทั้งสองประเทศอย่างมีอนาคตร่วมกัน (นสพ.โพสทูเดย์, ม.ป.ป.)

อย่างไรก็ดี การสร้างความเข้าใจระหว่างประเทศนั้นสามารถสร้างได้ด้วยการจัดการศึกษาที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะความเข้าใจระหว่างประเทศในยุคโลกาภิวัตน์ โลกแห่งสารสนเทศที่เต็มไปด้วยข้อมูล และรับมือกันด้วยเครือข่าย ขับเคลื่อนด้วยภูมิปัญญา ความเข้าใจและการร่วมมือระหว่างกันจึงเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมและประเทศให้เจริญก้าวหน้า ยอมรับร่วมมือ และอยู่ด้วยกันได้อย่างสงบสุข การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเชื่อมประสานความเข้าใจอันดีระหว่างกัน เกิดความร่วมมือในการสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมโลก โดยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เข้าใจ ยอมรับ และอยู่ด้วยกันอย่างสันติสุขได้ในสังคมพหุวัฒนธรรมและสังคมโลก

แนวโน้มนักศึกษาจีนในประเทศไทย

กระทรวงประกันสังคมและทรัพยากรมนุษย์จีน เปิดเผยว่านักศึกษาจีนที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในปี ค.ศ. 2009 มีจำนวนทั้งสิ้น 6.1 ล้านคน มากขึ้นจากปี 2008 ซึ่งมีจำนวน 5.59 ล้านคน ถึง 5.1 แสนคน ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจโลกที่ซบเซาทำให้เกิดปัญหาการว่างงานในอัตราที่สูง ซึ่งทางรัฐบาลจีนให้ความสำคัญกับสถานการณ์นี้มาโดยตลอด โดยการออกนโยบายต่างๆ เพื่อช่วยเหลือนักศึกษา เช่น การตั้งกองทุน SMEs เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาเริ่มกิจการเอง ในขณะที่นักศึกษาและผู้ปกครองเองก็หาทางออกให้ตนเองโดยการหาโอกาสเรียนในสาขาวิชาที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน ทางเลือกหนึ่งคือการศึกษาต่อในต่างประเทศ จากสถิติของกระทรวงศึกษาธิการจีน เปิดเผยว่าจำนวนนักศึกษาจีนที่ศึกษาต่อต่างประเทศในปี ค.ศ.2015 มีจำนวนถึง 2.2 แสนคน เพิ่มจากปีที่ผ่านมาถึงร้อยละ 54 และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นทุกปี (กระทรวงพาณิชย์ : ม.ป.ป.) โดยประเทศที่นักศึกษาจีนเดินทางไปศึกษาต่อมากที่สุดคือ ประเทศสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย อังกฤษ ยุโรป แคนาดา และประเทศในทวีปเอเชียตามลำดับ และที่สำคัญนักศึกษาจีนที่มีแนวโน้มที่จะไปศึกษาต่อต่างประเทศมีลักษณะพิเศษ 3 ประการคือ มีอายุน้อยลง มาจากครอบครัวประชาชนทั่วไปในประเทศและมีความสนใจไปศึกษาต่อยังประเทศต่างๆ ที่หลากหลายมากขึ้น จะเห็นได้ว่าแนวโน้มดังกล่าวเปิดโอกาสให้ประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะมีนักศึกษาจีนเข้ามาเรียนเพิ่มมากขึ้น รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันหรือเกี่ยวข้องกันในเรื่องใดเรื่องหนึ่งไม่มากนักน้อยเพิ่มมากขึ้น ความจำเป็นในการเรียนรู้ภาษาจีนจึงเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นจึงไม่ใช่เรื่องแปลกอีกต่อไปที่จะมีนักศึกษาจีนเข้ามาเรียนในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นเช่นเดียวกัน (พัทธยา จิตต์เมตตา, 2550)

อย่างไรก็ดี สำนักข่าวซินหัวของจีน รายงานว่านักศึกษาจีนซึ่งไปเรียนต่อต่างประเทศ ต่างเดินทางกลับเมื่อสำเร็จการศึกษาจนถึงปี ค.ศ. 2017 มีจำนวนกว่า 2.65 ล้านคน (นสพ.ผู้จัดการออนไลน์, ม.ป.ป.) และจากการสำรวจร่วมกันระหว่างกระทรวงทรัพยากรมนุษย์และความมั่นคงของสังคมและสำนักงานสถิติแห่งชาติจีน เป็นครั้งแรกนับแต่ปี ค.ศ. 2010 พบว่านักศึกษาจีนที่เดินทางไปศึกษาในต่างประเทศร้อยละ 70 ได้เดินทางกลับมาในช่วงปี ค.ศ. 2012 หลังการประชุมสมัชชาแห่งชาติจีนครั้งที่ 18 เนื่องจากประเทศจีนมีตำแหน่งงานที่เพิ่มขึ้นจำนวนมากในช่วงกระตุ้นเศรษฐกิจในรอบ 5 ปี ที่ผ่านมา โดยได้เพิ่มจำนวนบุคลากรในการทำงานตำแหน่งต่างๆ เป็นจำนวนมากกว่า 759,000 คน จากยอดสำรวจในปี ค.ศ. 2010 ที่มีราว 175 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 15.5 ของทรัพยากรมนุษย์ทั้งหมดในประเทศจีน ดังนั้นความเห็นของนักวิชาการในฟากฝั่งที่กลัวนักศึกษาจีนจะแย่งตำแหน่งงานก็อาจเบาบางลงได้ อันจะส่งผลให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ร่วมกันได้อย่างแท้จริงมากขึ้น

ปัจจัยสนับสนุนให้นักศึกษาจีนตัดสินใจเรียนต่างประเทศ

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาพบว่านักศึกษาจีนมีแนวโน้มการเลือกเรียนในประเทศต่างๆ เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในประเทศแถบทวีปเอเชีย เนื่องจากบทบาททางเศรษฐกิจของประเทศจีนเองที่ทวีความสำคัญมากขึ้นในเวทีโลก ทำให้แต่ละประเทศหันมาสนใจและให้ความสำคัญในการทำธุรกิจการค้ากับประเทศจีนมากขึ้น รัฐบาลประเทศต่างๆ มีความกระตือรือร้นในการออกนโยบายสนับสนุนความร่วมมือด้านการศึกษากับประเทศจีน ทั้งนี้สถาบันวิจัยการศึกษาระหว่างประเทศ เมืองปักกิ่งได้จัดทำ “รายงานแนวโน้มและทิศทางการศึกษาต่อต่างประเทศของนักศึกษาจีน” ผลจากการสำรวจสรุปว่านักศึกษาจีนเกินกว่าครึ่งเตรียมตัวศึกษาต่อในต่างประเทศ โดยในจำนวนนี้แบ่งเป็นร้อยละ 37.56 เตรียมตัวที่จะศึกษาต่อในต่างประเทศภายใน 1 ปี ร้อยละ 24.67 เตรียมตัวที่จะศึกษาต่อในต่างประเทศภายใน 2 ปี และร้อยละ 12.29 เตรียมตัวเดินทางเพื่อศึกษาต่อในต่างประเทศภายใน 6 เดือนข้างหน้า แสดงให้เห็นถึงกระแสการเรียนต่อต่างประเทศของนักศึกษาจีนที่माणงอย่างต่อเนื่อง โดยที่ครอบครัวคนทำงานรับเงินเดือนทั่วไปก็เริ่มส่งบุตรหลานออกไปเรียนต่างประเทศมากขึ้น และพบว่าแนวโน้มการเลือกศึกษาต่อนักศึกษาจีนจะเลือกศึกษาในประเทศที่ค่าเรียนไม่แพงมาก มีคุณภาพการศึกษาดี เช่น ประเทศสิงคโปร์ เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น ฮอลแลนด์ และฝรั่งเศส รวมถึงประเทศไทย (สำนักข่าวบีบีซีไทยออนไลน์, ม.ป.ป.)

ประเทศไทย : ทางเลือก และโอกาสในการจัดการศึกษา

ประเทศไทยและประเทศจีนได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตตั้งแต่ปี พ.ศ.2518 ความร่วมมือในด้านต่างๆ ได้เพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะในด้านการศึกษาซึ่งเป็นหนึ่งในกลไกการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศตลอดระยะเวลา 35 ปีที่ผ่านมาความร่วมมือของสถาบันการศึกษาไทย-จีนนับได้ว่ามีความสัมพันธ์ที่ตมามากที่สุดแห่งหนึ่งโดยสังเกตได้จากการพัฒนาสถาบันขงจื่อ ซึ่งเป็นสถาบันภาษาและวัฒนธรรมจีน ที่เปิดจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ในสถาบันการศึกษาไทย โดยปัจจุบันมีมากถึง 13 แห่ง ถือว่ามีจำนวนมากที่สุดในโลกในขณะนี้ โดยสถาบันขงจื่อได้เปิดที่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสงขลา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต เทศบาลเบตง และมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (สถาบันขงจื่อ, 2561) โดยสถาบันขงจื่อได้ดำเนินการด้านการส่งเสริมและเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมจีนอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง นอกจากนี้ภาษาจีนก็ยังเป็นภาษาที่คนไทยและชาวต่างชาติให้ความสนใจมากเป็นพิเศษตามความสำคัญทางเศรษฐกิจ โอกาสของประเทศไทยจึงควรกำหนดทิศทางเพื่อขยายตลาดการศึกษากับประเทศจีน โดยการปฏิรูปการศึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนพัฒนาให้การศึกษาสามารถสร้างคนที่มีคุณภาพให้กับสังคมและเป็นพลังในการพัฒนาประเทศให้สามารถแข่งขันกับนานาชาติบนพื้นฐานของวัฒนธรรมและความเป็นไทย ดังนี้

1) พัฒนาหลักสูตรให้ทันกับความต้องการของนักศึกษาจีน โดยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาพบว่าหลักสูตรที่นักศึกษาจีนนิยมเลือกเรียนได้แก่ หลักสูตรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ หลักสูตรด้านการบริหารธุรกิจหรือการบริหารจัดการ และหลักสูตรด้านการท่องเที่ยว เป็นต้น นอกจากนี้สถาบันการศึกษาอาจพัฒนาหลักสูตรที่เป็นที่ต้องการของนักศึกษาจีนโดยการพัฒนาหลักสูตรโดยการร่วมมือกับสถาบันการศึกษาต่างชาติ อาจเป็นหลักสูตรไทย จีน อาเซียน เพื่อให้หลักสูตรมีความเป็นสากลและน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ซึ่งในขณะนี้มหาวิทยาลัยในประเทศไทยกำลังให้ความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรในลักษณะนี้มากขึ้นเรื่อยๆ

2) ประชาสัมพันธ์การศึกษาต่อในประเทศไทย โดยการแนะนำเชิญชวนนักศึกษาจากประเทศจีนโดยตรง อาจจัดการบรรยายตามมหาวิทยาลัยต่างๆ เพื่อเผยแพร่วิถีสังคมและวัฒนธรรมไทย รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวไทย ตลอดจนหลักสูตรที่น่าสนใจของสถาบันการศึกษาไทยให้นักเรียน/นักศึกษาจีนได้รับทราบเพื่อเป็นทางเลือกในการศึกษาต่อ หรืออาจจัดให้มีการแสดงนิทรรศการการศึกษาต่อ เช่น การจัดงานนิทรรศการการศึกษาต่อต่างประเทศ (Education Expo) โดยเชิญชวนให้มหาวิทยาลัย โรงเรียน ตลอดจนสถาบันการศึกษาต่างๆ ที่สนใจเปิดรับนักศึกษาจีนเข้าเรียนร่วม เพื่อแนะนำหลักสูตรโดยตรงและเชิญชวนให้นักเรียน/นักศึกษาจีนมาศึกษาต่อในประเทศไทย รวมถึงจัดคณะผู้แทนการศึกษาแลกเปลี่ยนระหว่างสถาบันทั้ง 2 ประเทศ เพื่อร่วมกันหาจุดยืนในการจัดการศึกษาและพัฒนาให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น เพราะไม่ว่าชาติไหนๆ ในโลกต่างก็ตระหนักว่าการศึกษาเป็นหัวใจของการพัฒนาและสร้างความเข้าใจในวัฒนธรรมที่หลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงพาณิชย์, ม.ป.ป.)

3) สร้างมหาวิทยาลัยเชี่ยวชาญจีนศึกษา เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยยังมีการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับประเทศจีนเป็นแบบต่างคนต่างทำ เช่น สถาบันบางแห่งเน้นศึกษาด้านสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบางแห่งเน้นการศึกษาการแพทย์แผนจีน เป็นต้น ซึ่งแม้จะเป็นการศึกษาในด้านที่แต่ละสถาบันเชี่ยวชาญ แต่อาจทำให้ขาดองค์ความรู้เรื่องจีนอย่างครบวงจร จึงควรให้การสนับสนุนจีนศึกษา โดยการเลือกมหาวิทยาลัยแห่งใดแห่งหนึ่งเพื่อพัฒนาให้เชี่ยวชาญด้านจีนศึกษา มหาวิทยาลัยแห่งนี้จะต้องเน้นการเรียนการสอนและการวิจัยที่บูรณาการองค์ความรู้ด้านต่างๆ ในการศึกษาเรื่องจีน เช่น คณะรัฐศาสตร์เน้นศึกษาการเมืองจีน คณะเศรษฐศาสตร์เน้นศึกษาเศรษฐกิจจีน คณะบริหารธุรกิจเน้นศึกษาการทำธุรกิจในประเทศจีน คณะแพทยศาสตร์ให้ความสำคัญกับการแพทย์แผนจีน คณะอักษรศาสตร์ให้ความสำคัญกับภาษาจีน เป็นต้น อันจะทำให้เกิดองค์ความรู้เรื่องจีนได้อย่างรอบด้านและเชื่อมโยง

4) พัฒนามาตรฐานหลักสูตรภาษาจีน ปัจจุบันคนไทยมีความตื่นตัวในการเรียนภาษาจีนมากขึ้น ในขณะเดียวกันกระทรวงศึกษาธิการก็ให้ความสำคัญในการเปิดหลักสูตรภาษาจีนตั้งแต่ระดับเบื้องต้นในระดับการประถมศึกษา หากแต่ประเทศไทยก็ยังมีขาดหลักสูตรภาษาจีนที่มีคุณภาพมาตรฐาน ดังนั้นรัฐบาลจึงควรสนับสนุนการพัฒนามาตรฐานการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับต่าง ๆ อย่างจริงจัง โดยขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญภาษาจีน ทั้งในประเทศไทยและจากประเทศจีนให้มาร่วมกันจัดทำมาตรฐานการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพครูสอนภาษาจีน โดยจัดทำโครงการแลกเปลี่ยนให้ครูภาษาจีนมาสอนในไทยมากขึ้น การจัดตั้งสถาบันทดสอบภาษาจีนในรูปแบบเดียวกันกับโทเฟล (TOFEL) รวมถึงการออกไปรับรองมาตรฐานแก่ครูสอนภาษาจีน

5) ส่งเสริมการศึกษาต่อต่างประเทศระหว่างไทย-จีน ปัจจุบันมีคนไทยไปศึกษาในประเทศจีนมากขึ้น เพราะมหาวิทยาลัยในจีนหลายแห่งมีคุณภาพสูง ขณะที่คนจีนมาศึกษาในประเทศไทยมากขึ้น เช่นกัน นักศึกษาจีนเป็นกลุ่มนักศึกษาต่างชาติที่มีจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ และกลายเป็นกลุ่มนักศึกษาต่างชาติที่มีจำนวนมากที่สุดในประเทศไทย ทั้งนี้เพราะค่าใช้จ่ายในการศึกษาไม่สูงนักเมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกาและยุโรปหรือแม้แต่ออสเตรเลีย การที่คนไทยไปศึกษาในประเทศจีนและคนจีนมาศึกษาในประเทศไทย นับเป็นประโยชน์ในการพัฒนาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเรื่องวัฒนธรรมจีนและภาษาจีน เพราะคนไทยได้ไปศึกษาในบริบทจริงของประเทศจีน และได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้จากคนจีนที่เข้ามาศึกษาในประเทศไทยด้วย ตลอดจนสร้างเครือข่ายระหว่างคนไทยกับคนจีน ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในการทำธุรกิจในอนาคต และการสร้างความร่วมมือในด้านอื่น ๆ ต่อไป ดังนั้นทั้งภาครัฐบาลและเอกชน โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยจึงควรส่งเสริมการศึกษาต่อระหว่างไทยและจีน โดยอาจมีการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการศึกษาต่อในประเทศไทย เพื่อประชาสัมพันธ์และอำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาจีนที่ต้องการเข้ามาศึกษาต่อในประเทศไทย การจัดตั้งศูนย์บริการนักศึกษาจีนที่เข้ามาศึกษาในประเทศไทย การจับคู่มหาวิทยาลัยไทย-จีน หรือแม้แต่การจัดโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาระหว่างกัน การให้ทุนการศึกษาทั้งให้นักศึกษาจีนที่มีความสามารถพิเศษมาเรียนในไทย และการให้ทุนนักศึกษาไทยไปศึกษาต่อในประเทศจีนให้มากขึ้น

6) พัฒนาระบบฐานข้อมูลและการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับประเทศจีนในทุกด้าน เนื่องจากปัจจุบันข้อมูลข่าวสารที่คนไทยได้รับโดยส่วนใหญ่มาจากประเทศตะวันตก โดยเฉพาะข้อมูลข่าวสารและองค์ความรู้ด้านเศรษฐกิจและการเมืองของสหรัฐอเมริกาและยุโรป แต่การรับข้อมูลข่าวสารและองค์ความรู้จากประเทศจีนยังมีน้อยมาก ทั้งที่ปัจจุบันจีนกลายเป็นคู่ค้าอันดับหนึ่งของไทย และมีมูลค่าการค้ามากกว่าประเทศสหรัฐอเมริกาและยุโรป ดังนั้นหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนโดยเฉพาะมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของทั้งสองประเทศควรร่วมมือกันในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลและช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลของจีนในประเทศไทยและข้อมูลของไทยในประเทศจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลเกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างสื่อสารมวลชนของทั้งสองประเทศให้มากขึ้น รวมถึงการแปลข้อมูลหรือหนังสือภาษาจีนเป็นภาษาไทย ตลอดจนการปรับปรุงการรายงานและวิเคราะห์ข้อมูลเศรษฐกิจของภาครัฐ โดยให้ความสำคัญกับการรายงานภาวะเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมจีนให้มากขึ้น

ในสถานการณ์ที่ประเทศจีนกำลังก้าวขึ้นมาเป็นมหาอำนาจของโลกนี้ ประเทศไทยจึงควรให้ความสำคัญในการรู้เขารู้เรา ระหว่างประเทศไทยและประเทศจีนอย่างจริงจังมากขึ้น ซึ่งปัจจุบันพบว่าคนไทยจำนวนน้อยมากที่เข้าใจภาษาจีนและเข้าใจ

เพื่อนบ้านอย่างประเทศจีนอย่างแท้จริง การพัฒนาเกี่ยวกับการศึกษาภาษาจีนและจีนศึกษาในประเทศไทยจึงเป็นกุญแจสำคัญที่ทำให้คนไทยและประเทศไทยสามารถได้รับประโยชน์มากขึ้นจากประเทศจีน และสามารถแสวงหาช่องทางความร่วมมือที่ทำให้ทั้งสองประเทศได้รับประโยชน์ร่วมกันอย่างมีมิตรประเทศได้มากขึ้น

สรุป

การเปลี่ยนแปลงในการจัดระเบียบโลกหรือที่เรียกว่า “ระเบียบโลกใหม่” นี้ เป็นผลจากความเปราะบางทางความมั่นคงสู่ความเปราะบางทางเศรษฐกิจของประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งเคยเป็นมหาอำนาจโลกแบบขั้วเดียวมาอย่างยาวนาน จนเกิดการเปลี่ยนแปลงเป็นการก่อตัวของโลกหลายขั้ว ที่สำคัญประเทศจีนได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากในการจัดระเบียบโลกใหม่ เช่นเดียวกันกับการจัดการศึกษาที่จะเข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศในยุคระเบียบโลกใหม่นี้ เนื่องจากเยาวชนนักศึกษาจีนมีแนวโน้มเข้ามาเรียนในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีปัจจัยสนับสนุนให้ผู้ปกครองและนักศึกษาตัดสินใจเลือกการศึกษาในประเทศไทยเป็นตลาดการศึกษาทางเลือกอันดับต้นๆของจีน จึงเป็นโอกาสอันดีที่ประเทศไทยจะหันมาให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างสองประเทศ โดยเฉพาะเมื่อประเทศจีนเริ่มมีบทบาทในสังคมโลกและสังคมไทยมากขึ้นเรื่อยๆ ส่งผลให้ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญกับปรับตัวในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องและเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ทั้งสองประเทศได้รับประโยชน์ร่วมกันอย่างแท้จริง

5

เอกสารอ้างอิง

- เขียน ธีรวิทย์. (2549). *จีนใหม่ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์หนังสือพิมพ์มติชน.
- ดารีกา ลัทธพิพัฒน์. (2559). *นักศึกษาจีนกับการเรียนในหลักสูตรประเทศไทย*. (29 พฤศจิกายน 2561) สืบค้นจาก <https://www.posttoday.com>.
- พัทธยา จิตต์เมตตดา. (2550). *เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สถาบันขงจื่อ. (2561). *สถาบันขงจื่อในประเทศไทย*. *วารสารสถาบันขงจื่อ*, 48(3).
- สมพงษ์ จิตระดับ. (2559). *ประเทศไทยกับการรับมือในการจัดการศึกษาเพื่อรองรับนักศึกษาจีน*. (29 พฤศจิกายน 2561) สืบค้นจาก <https://mgronline.com>.
- หนังสือพิมพ์ออนไลน์ประชาไท. (2556). *ประเทศจีนกับประชาธิปไตยสังคมนิยม*. (26 พฤศจิกายน 2561) สืบค้นจาก <https://prachatai.com>.
- หนังสือพิมพ์โพสทูเดย์. (ม.ป.ป.) *ไทย-จีน สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ*. (29 พฤศจิกายน 2561) สืบค้นจาก <https://www.posttoday.com>.
- หนังสือพิมพ์ผู้จัดการออนไลน์. (ม.ป.ป.) *มหาวิทยาลัยไทยแห่รับจีน*. (17 พฤศจิกายน 2561) สืบค้นจาก <https://mgronline.com/china>.
- สำนักข่าวบีบีซีไทยออนไลน์. (ม.ป.ป.) *การเปลี่ยนแปลงของจีนกับการศึกษาต่อต่างประเทศ*. (17 พฤศจิกายน 2561) สืบค้นจาก <https://www.bbc.com/thai/international>,
- กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์. (ม.ป.ป.) *แนวโน้มนักศึกษาจีนในต่างประเทศ*. (28 ธันวาคม 2561) สืบค้นจาก <http://www.dephtai.go.th>.